

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

SANAYİ, HİZMETLER VE TARIM

KOMİSYONU BAŞKANI

DR. ERDAL KARAMERCAN'IN

“ULUSLARARASI UYGULAMALAR IŞIĞINDA TÜRKİYE

İÇİN SANAYİ STRATEJİSİ ARAYIŞLARI”

KONFERANSI AÇILIŞ KONUŞMASI

25 Aralık 2007

Ceylan Intercontinental Oteli

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35
www.tusiad.org

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

Saygıdeğer konuklar, değerli basın mensupları,

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. TÜSİAD ve Ekonomik Araştırma Fonu tarafından düzenlenen “Uluslararası Uygulamalar Işığında Türkiye için Sanayi Stratejisi Arayışları” konferansımıza hoş geldiniz.

Bu konferansımızı, 2001 krizinin ardından sağlanmış bulunan ekonomik ve siyasi istikrarın sonucunda da elde ettiğimiz yüksek büyüme sürecinde tikanıklıkların baş gösterdiği bir dönemde düzenlemiş bulunuyoruz. Bugün dinleyeceğimiz konuşmacılarımızın, büyüme performansımızın önümüzdeki dönemde hangi politikalar ile devam ettirilebileceğine ilişkin tartışmalarımızı zenginleştireceğine inanıyoruz.

Kalkınma ekonomisi alanında dünyanın sayılı birkaç iktisatçısından biri olan Sayın Dani Rodrik, yapmış olduğu çalışmalarla, sanayi politikasının farklı bir perspektifle yeniden gözden geçirilmesinde literatüre önemli katkılar yapmış bir akademisyendir. Kendisine, bugün bizimle oldukları için huzurlarınızda bir kez daha teşekkür ediyorum. Sayın Rodrik’in ana tema konuşmasının ardından, iş dünyası ve akademik dünyadan değerli konuşmacılarımızın yer aldığı bir de panelimiz var. Bu panelde de, Türkiye’de sanayinin rekabet gücünü artırmak üzere geçmişte uygulamış olduğumuz politikaların bir değerlendirmesini yapmak ve önümüzdeki döneme ilişkin önceliklerimizi ele almak istiyoruz.

Değerli katılımcılar,

Son açıklanan veriler, istikrarın getirdiği büyüme döneminin artık sonuna gelmiş olduğunu gösteriyor. Yüksek büyüme sürecini devam ettirmek istiyorsak, yeni dönemde yeni politikalar uygulamamız gerekiyor. Bu politikaların en önemlilerinden biri de sanayi politikası olacak.

Hepinizin bildiği gibi, kayıp yıllar olarak adlandırdığımız 1990’lı yıllarda hüküm süren siyasi ve ekonomik istikrarsızlık her türlü ekonomi politikası tartışmasını anlamsız hale getirmişti. Ekonomideki öncelik, yapısal reformların tamamlanması ve makroekonomik istikrarın sağlanmasıydı. Bunlar gerçekleşmediği sürece, ne yatırımdan, ne üretimden, ne de istihdam yaratmaktan söz etmek mümkündü. Öncelikli olarak gereken, sanayi politikası değil, bir “istikrar programı”ydı.

2001 krizinin ardından uygulanan “güçlü ekonomiye geçiş” programı ile birlikte makroekonomik istikrar sağlanmış, enflasyon oranı tek haneli düzeye çekilirken, bütçe açığı hızla kapanmış, borç oranlarında kayda değer bir iyileşme sağlanmış, küresel ekonomiyle entegrasyon güçlenmiştir. Sağlanan bu istikrar ortamı, yatırımları, üretimi ve istihdam yaratılmasını mümkün kılmış ve son beş yıl içerisinde, yılda ortalama %7,5 oranında büyümek mümkün olmuştur.

Ancak, istikrarı sağlayan temel göstergelerde son dönemde bozulmalar görülmektedir: enflasyon, bütçe açığı, cari işlemler açığı ve borç dinamiklerinde iyileşmeler durmuş, hatta yer yer geriye gidişler başlamıştır.

Enflasyon Kasım ayında, %1,9 artış ile % 8,4’e yükselmiştir. 2002 yılının Ocak ayında %73,2 düzeyinin ardından iki yıl içinde hızlı bir düşüş gösteren enflasyon, 2004 yılının Şubat ayında %10 düzeyinin altına gerilemişti. Görünen o ki, dört yıldır tek haneli olan enflasyon oranını daha da aşağı çekmek pek kolay olmuyor.

GSYİH’ya oran olarak, 2006 yılında %0,5’e gerilemiş olan bütçe açığı oranının 2007 yılında yeniden %2,3 seviyesine yükseleceği hesaplanıyor.

12 aylık kümülatif olarak 2006'nın sonunda 32.8 milyar dolar olan cari işlemler açığı, 2007 yılının Ekim ayında 35 milyar dolara ulaştı.

Bu göstergelerdeki bozulmanın yanı sıra, 2007'nin üçüncü çeyreğindeki büyüme rakamları da bir yavaşlama eğilimine işaret ediyor. 2007 yılında ekonomi birinci çeyrekte % 6,8 büyüdükten sonra, ikinci çeyrekte büyüme %4,1'e indi. Üçüncü çeyrekte ise, %2'ye düştü. Bu düşüşün ana nedeni tarım üretimindeki gerileme. Ancak, sanayi üretiminde de 2005 yılından bu yana ivme düşüyor.

2007'nin ilk üç çeyreğinde, özel sektör makine teçhizat yatırımlarındaki artış sadece % 1,9 oldu. Yatırımlardaki yavaşlama, tabii ki, istihdam yaratılmasını ve verimlilik artışlarını da sınırlıyor.

Sanayinin alt sektörlerine baktığımızda, son dönemde teknoloji içeriği yüksek ürünler lehine değişen dinamiklerin de devamında sıkıntılarla karşılaşıldığını görüyoruz. Makine ve teçhizat, radyo-tv cihazları, kimya, taşıt araçları gibi sektörler, ekonomik yapıdaki değişimin belirleyicileri olmuştu. Bu sektörlerde üretim, istihdam, verimlilik ve ihracattaki hızlı artışın yerini bir duraklamaya bıraktığını görüyoruz.

Büyümedeki yavaşlamayla birlikte, ekonominin istihdam yaratma kapasitesi de azalmaya başladı. Üstelik, büyümedeki yavaşlamanın geçici olduğunu düşünmemiz için bir neden de bulunmuyor. Her şeyden önce, istikrarı sağlamış olmanın yarattığı büyüme döneminin ardından, yeni dönemin büyüme dinamiklerinin ne olacağına ilişkin bir vizyonumuz yok. Kaldı ki, DPT tarafından yapılan orta vadeli plana göre, 2008-2010 döneminde ortalama büyüme hızı %5,6 olarak öngörülüyor. Bu rakam, hükümetin potansiyel büyüme hızını artırma hedefi olmadığını ortaya koyuyor. Diğer yandan, büyümenin finansman koşullarının da hızlı bir değişim göstermesi ihtimal dahilinde. Uluslararası finans piyasalarında uzun dönemdir süregelen likidite bolluğunun sonuna geldiği değerlendiriliyor. 2002-2006 döneminde gelişmekte olan ülkelere giren sermaye miktarı 1,8 trilyon dolar olmuştu. Küresel likiditenin artması, Türkiye de dahil, gelişmekte olan ülkelerin ekonomik büyümelerine önemli bir destek sağladı. Türkiye'nin yakaladığı yüksek büyüme-düşük enflasyon başarısında, söz konusu sermaye girişlerinin büyük bir katkısı oldu. Nitekim, yurtiçi tasarrufların yetersizliği karşısında, uluslararası sermaye akımları, yüksek büyüme sürecinin finanse edilebilmesine olanak sağladı.

Küresel ekonomideki son gelişmeler, Türkiye'nin önümüzdeki dönemde büyümesini finanse etmekte zorluklarla karşılaşabileceğine işaret ediyor.

Uluslararası finansal piyasalardaki dalgalanmanın yanı sıra, dünya ekonomisinin içinde bulunduğu son hızlı büyüme döneminin de artık sonuna geldiği konuşuluyor. Dünya ekonomisindeki büyümenin belirleyicileri, artık yavaşlamaya işaret ediyor.

ABD ekonomisi bir yana, Avrupa ve Japonya'nın da aralarında olduğu bir çok gelişmiş ülke ekonomisi yavaşlıyor.

Dünya ekonomisindeki bu yavaşlama, gelişmekte olan ülkelerdeki büyüme ile, bugün için kısmen dengeleniyor. Halen, dünya ekonomisindeki büyümenin yarısından fazlası gelişmekte olan ülkelere geliyor. Çin, Hindistan, Brezilya, Rusya ve diğer petrol ve doğal gaz üreticisi ülkelerdeki yüksek büyüme süreci devam ediyor. Tabii ki, bu ülkeler yüksek ekonomik performanslarını koruyabilme konusunda Türkiye'ye oranla daha şanslı.

Birkaç yıl içinde dünyadaki büyüme döneminin sonuna gelinecek olması, azalan uluslararası likidite olanakları ve uygulamakta olduğumuz ekonomik programda günümüzün koşullarının gerektirdiği değişiklikler, bizi büyüme politikalarımızı yeniden gözden geçirmek zorunda bırakıyor. Yeni dönemde tartışmamız gereken politikalardan biri de “sanayi politikamız”.

Sanayi politikası tartışması, Türkiye’de şimdiye değin hep, terim yerindeyse, alacakaranlıkta sürdürülen bir tartışma oldu. Sanayi politikasından kimi zaman kur politikasını kastettik, kimi zaman da sanayide öncelikli yöreleri. Bu kapsamda kimimiz teşvik edilecek sektör ve bölgeleri belirlemeyi anladı; kimimiz de sektörlerin gelişmesini kısıtlayan piyasa aksaklıklarının ortadan kaldırılmasını...

Artık Türkiye bu tartışmayı, terimleri ve koşulları çok net olarak belirlenmiş bir zemine taşımalıdır. Tüm sektörlerde katma değer ve istihdam yaratmanın hızlandırılması ve böylece ekonomideki yapısal dönüşüm sürecinin önünün açılması amacıyla, ne gibi stratejilerin uygulamaya konulacağını belirlemelidir.

Aksi halde, Türkiye, büyüme performansını sürdürmekte zorlanacaktır.

Bu çerçevede, Başbakan Yardımcımız Sayın Nazım Ekren başkanlığında ve Sanayi Bakanımız Sayın Zafer Çağlayan’ın katılımıyla kurulmuş olan “Sanayinin Rekabet Gücünün Geliştirilmesi Daimi Özel İhtisas Komisyonu”nun sanayi politikalarının geliştirilmesinde önemli bir boşluğu doldurmasını umuyoruz.

Sektörlerimizin gelişimini hızlandırmak amacıyla sürdürmekte olduğumuz çalışmaların bir parçası olarak bugün düzenlediğimiz konferansımızda, konuyla ilgili önemli değerlendirmeleriyle bizi aydınlatacak olan tüm konuşmacılarımıza teşekkürlerimi sunuyorum.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.